

KONKURS 60 SEKUND DLA GLEBY

NAGRAJ ROLKĘ i wygraj nagrody!

Czy wiesz, że...?

Ukryta metropolia

Ponad 60% całej światowej bioróżnorodności żyje pod naszymi stopami. Łyżeczka zdrowej ziemi zawiera więcej mikroorganizmów niż jest ludzi na Ziemi.

Fabryka antybiotyków

To z mikroorganizmów glebowych wyizolowano streptomycynę – kluczowy antybiotyk ratujący ludzkie życie.

Filtr i ochrona

Ponad 60% wody pitnej pochodzi z wód gruntowych przefiltrowanych przez warstwy gleby. Zdrowa ziemia działa jak gąbka, chroniąc miasta przed powodzią i suszą.

Czas formowania

Powstanie zaledwie 10 cm żyznej gleby zajmuje naturze od 500 do nawet kilku tysięcy lat. Na skalę ludzkiego życia jest to zasób nieodnawialny.

Gleba to fascynujący temat, o którym nie rozmawiamy.

Czas to zmienić!

- Nagraj maksymalnie 60 sekundową rolkę o glebie
- Umieść ją na swoich social mediach z hashtagami
- Wygraj gry planszowe i książki!

INSPIRACJE

SCENARIUSZ 1

Kadr otwierający: Osoba parzy poranną kawę, wiąże buty, sprawdza pogodę.

Głos w tle: „Zanim Twój dzień w ogóle się zacznie, gleba już dla Ciebie pracuje”.

- Filtruje wodę do Twojej kawy.
- Żywi ziarna i zboża, które trafiają na Twój stół.
- Magazynuje węgiel – dzięki temu powietrze nie jest zbyt gorące.
- Zatrzymuje deszcz, chroniąc Twoje miasto przed powodzią.
- Utrzymuje każde drzewo i kwiat, które dziś zobaczysz.

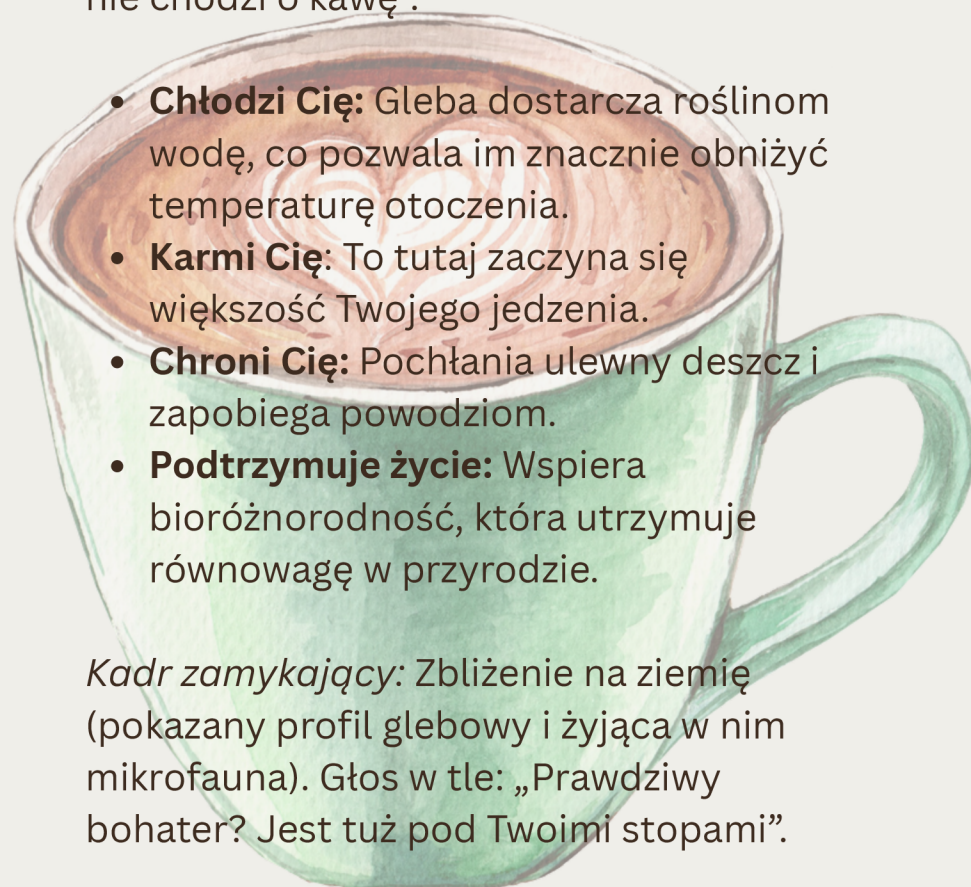
Kadr zamykający: Osoba dotyka ziemi i uśmiechając się mówi: „Gleba robi znacznie więcej, niż nam się wydaje. Dajmy jej coś w zamian”.

SCENARIUSZ 2

Kadr otwierający: Głos w tle: „Poznaj swojego codziennego superbohatera. I nie, nie chodzi o kawę”.

- **Chłodzi Cię:** Gleba dostarcza roślinom wodę, co pozwala im znacznie obniżyć temperaturę otoczenia.
- **Karmi Cię:** To tutaj zaczyna się większość Twojego jedzenia.
- **Chroni Cię:** Pochłania ulewny deszcz i zapobiega powodziom.
- **Podtrzymuje życie:** Wspiera bioróżnorodność, która utrzymuje równowagę w przyrodzie.

Kadr zamykający: Zbliżenie na ziemię (pokazany profil glebowy i żyjąca w nim mikrofauna). Głos w tle: „Prawdziwy bohater? Jest tuż pod Twoimi stopami”.

INSPIRACJE

SCENARIUSZ 3

Kadr otwierający: Osoba budzi się w środku chaosu – zwiędnięte rośliny, błotnista powódź, brak jedzenia. Głos w tle: „Co by było, gdyby gleba wzięła dzień wolnego?”

Szybkie przebitki: nieudane śniadanie, brak warzyw, mętna woda, przewrócona roślina doniczkowa.

„Bez gleby nie ma śniadania. Bez gleby nie ma czystej wody. Bez gleby nie ma planety, jaką znamy”.

Kadr zamykający: „Na szczęście ona nigdy nie przestaje pracować. Czas, abyśmy zaczęli jej pomagać”.

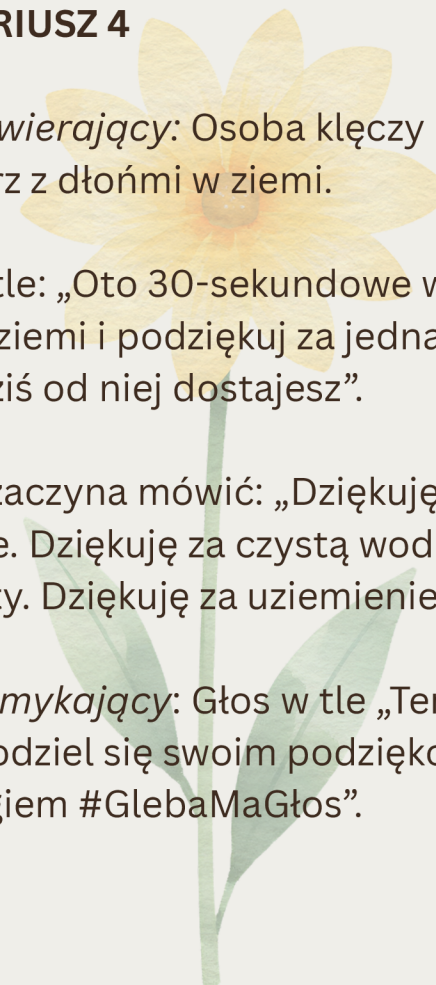
SCENARIUSZ 4

Kadr otwierający: Osoba klęczy na zewnątrz z dłońmi w ziemi.

Głos w tle: „Oto 30-sekundowe wyzwanie: dotknij ziemi i podziękuj za jedną rzecz, którą dziś od niej dostajesz”.

Osoba zaczyna mówić: „Dziękuję za jedzenie. Dziękuję za czystą wodę. Dziękuję za kwiaty. Dziękuję za uziemienie”.

Kadr zamykający: Głos w tle „Teraz Twoja kolej. Podziel się swoim podziękowaniem z hashtagem #GlebaMaGłos”.

INSPIRACJE

SCENARIUSZ 5

Kadr otwierający: Bliskie ujęcia (macro) – dotykane ziemi, podlewanie, chodzenie boso.

Dźwięki (wielowarstwowe): deszcz, kroki, pękające korzenie, cichy oddech, chrupanie / odgłosy podziemnych zwierząt.

Napis na ekranie lub szept z tła:
„Słuchaj... Gleba oddycha. Gleba zatrzymuje. Gleba karmi. Gleba leczy. Gleba pamięta”.

Kadr zamykający: Głos w tle: „5 rzeczy, które gleba robi dla Ciebie każdego dnia”.

SCENARIUSZ 6

Kadr otwierający: Osoba w parku kuca i wskazuje palcem na ziemię wokół drzewa. Głos w tle: „Natura potrzebuje od 500 do nawet kilku tysięcy lat, żeby stworzyć zaledwie 10 centymetrów żyznej gleby”.

Osoba patrząc w kamerę mówi:
“Dla nas to chwila: Człowiek potrafi zniszczyć lub zabetonować taką warstwę w kilka godzin. A to przecież zasób nieodnawialny - raz utracona gleba nie odrodzi się już w czasie naszego życia.”

Kadr zamykający: Osoba wstaje, robi krok na bok, omijając odłonięty kawałek ziemi i mówi „Gleba potrzebuje czasu. My potrzebujemy gleby. Szanuj jej każdy centymetr”

Zasady konkursu “60 sekund dla gleby” (wersja skrócona)

1. Nakręć materiał filmowy. Możesz wymyślić swój scenariusz lub zainspirować się pomysłami z tego dokumentu. Maks czas trwania filmu - 60 sekund.
2. Zamieść materiał na swoich social mediach (wystarczy jedna platforma - Facebook, Instagram lub TikTok) - w publicznym dostępie, z możliwością udostępniania.
3. Koniecznie dodaj do materiału następujące hashtagi: #soilscapeproject #erdn #orkiestraglebowska
4. Wyślij link do materiału na adres: aleksandra.rasz@erdn.eu
5. Konkurs trwa od 10.06.2026 r. do 31.10.2026 r.
6. Jedna osoba może przesłać dowolną liczbę zgłoszeń.
7. Wyniki konkursu zostaną ogłoszone 16.11.2026 r. na stronie erdn.eu oraz w social mediach ERDN
8. Komisja konkursowa wybierze 10 nagrodzonych prac, kierując się liczbą polubień, ciekawą treścią filmów i sposobem wykonania.
9. Nagrodami w konkursie są książki i gry planszowe. Nagrody nie podlegają wymianie na środki pieniężne.

Szczegółowe zasady konkursu, polityka prywatności oraz ochrony danych osobowych znajdują się na stronie www.erdn.eu lub po zostaną wysłane po zgłoszeniu takiej potrzeby na adres: aleksandra.rasz@erdn.eu

HASHTAGI, KTÓRYCH TEŻ MOŻESZ UŻYĆ

#EU #HORIZONEU

#SOIL #SOILHEALTH #MISSIONSOIL #SOILSCIENCE

#SOILLITERACY #SOILEXPERTS #SOILHEROES

#HUMANSOILRELATIONS #SOILMANAGEMENT

#SOILPOLICY #SOILFESTIVAL #SOILINTELLIGENCE

#SOILBIODIVERSITY #BIODIVERSITY

#SOILAWARENESS

#SOILISALIVE #GLEBAMAGŁOS

#ZRÓWNOWAŻONYROZWÓJ #ZASOBYZIEMI

#UKRYTAMETROPOLIA #ŻYWAGLEBA

CO ROBI DLA NAS GLEBA

Zrozum usługi ekosystemowe które mają swój początek w glebie

Czym są usługi ekosystemowe?

To wszelkie korzyści, jakie ludzie czerpią z ekosystemów, takie jak żywność, regulacja klimatu czy rekreacja.

Woda i powietrze są powszechnie uznawane za niezbędne do życia, jednak gleby wciąż zbyt często postrzegane są wyłącznie jako przestrzeń produkcyjna lub teren pod zabudowę.

Ich degradacja, wynosząca około 60% według oficjalnych danych UE, pokazuje pilną potrzebę ochrony tego w dużej mierze ukrytego bogactwa naturalnego.

Funkcje i usługi glebowe

Usługi te regulują, wspierają i podtrzymują życie. Pojedyncza usługa może opierać się na kilku funkcjach gleby, a każda funkcja może przyczyniać się do więcej niż jednej usługi.

1. Usługi zaopatrzeniowe

Towary i materiały bezpośrednio pozyskiwane z systemów roślin-gleba, w tym:

- Żywność i surowce do żywienia i budownictwa [np. drewno]
- Źródła bioenergii [np. kukurydza]
- Środki lecznicze, takie jak streptomycyna, antybiotyk odkryty w mikroorganizmach glebowych

2. Usługi regulacyjne

Naturalne procesy utrzymujące równowagę i odporność:

- Regulacja klimatu (składowanie dwutlenku węgla i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych)
- Regulacja cyklu wodnego (silnie wpływająca na klimat lokalny i regionalny)
- Oczyszczanie powietrza (bezpośrednio z powietrza glebowego, warstwy granicznej atmosfery przez rośliny)
- Kontrola erozji (poprzez pokrywę roślinną i samoistną strukturalizację gleby)
- Ochrona różnorodności biologicznej (nad ziemią zależy od tego, co pod ziemią)
- Regulacja chorób (ryzosfera roślin, zioła lecznicze)

3. Usługi kulturalne

Korzyści niematerialne, które podnoszą dobrobyt człowieka:

- Rekreacja i estetyka (krajobrazy naturalne i kulturowe)
- Edukacja i wiedza naukowa
- Wartości duchowe i dziedzictwa (mity o stworzeniu, opowieści itp. odnoszące się do gleb)
- Tożsamość kulturowa (Uprawa ukształtowała daną kulturę)

Dlaczego to ma znaczenie

Podejście oparte na usługach ekosystemowych zajmuje obecnie centralne miejsce w ekologii, agronomii i zarządzaniu krajobrazem. Wzmacnia ono powiązanie między oceną naukową, polityką publiczną i zrównoważonym planowaniem.

Wciąż nie ma jednej, ujednoliconej metody oceny usług ekosystemowych gleby – są one tak różnorodne, jak nasze życie.

Iskry wzniecające opowieści

Krótkie wskazówki, które rozbudzą ciekawość i zaangażowanie:

- Które usługi glebowe mają największe znaczenie w Twoim regionie i jak bardzo są widoczne dla społeczeństwa?
- Jak możemy śledzić usługę ekosystemową, która jest w większości ukryta pod ziemią?
- Jakie historie wyłaniają się, gdy spotykają się kulturowa, ekologiczna i ekonomiczna rola gleby?

Czy wiesz, że?
Gleby są pełne życia – i wspierają nasze życie na wiele sposobów – ale większość ich pracy odbywa się poza zasięgiem wzroku, więc rzadko o nich myślimy.

Dzika marchew bez przeszkód wnika głęboko w głąb ziemi. ©Michaela Braun

5 WAŻNYCH RZECZY, KTÓRE GLEBA ROBI DLA CIEBIE CODZIENNIE

Autorstwa Aleca Walkera-Love'a

Czy wiesz, że?

Ponad 60% wody pitnej pochodzi z wód gruntowych filtrowanych przez warstwy gleby.

Gleba to nie brud – to żywy system, który utrzymuje nas przy życiu

Chodzimy po niej, budujemy na niej i zbyt często o niej zapominamy. A jednak każdy posiłek, szklanka wody i oddech czystego powietrza zależą od tego, co dzieje się pod ziemią. Oto pięć rzeczy, które gleba po cichu robi dla ciebie, właśnie teraz.

#1. Oczyszcza i przechowuje wodę

Gdy deszcz wsiąka w ziemię, gleba działa jak naturalny filtr. Minerale i mikroorganizmy wychwytyją i rozkładają zanieczyszczenia, zasilając warstwy wodonośne, które tworzą nasze rzeki. Garść zdrowej, żyznej gleby może zatrzymać do 20–30% swojej objętości w wodzie.

#2. Magazynuje dwutlenek węgla i pomaga nam się ochłodzić

Gleba zawiera więcej węgla organicznego niż wszystkie lasy i atmosfera razem wzięte. Dbanie o nią – sadzenie roślin okrywowych, dobre nawozy organiczne, rozsądna uprawa – sprawia, że gleba jest zdrowa i może wychwytywać gazy cieplarniane, pomagając w ten sposób osiągnąć cele neutralności klimatycznej i chłodzić lokalne środowisko dzięki parowaniu przez rośliny.

#3. Chroni przed powodzią i suszami

Gleba łagodzi ekstremalne warunki pogodowe. Gdy jest porowata i zdrowa, wchłania ulewne deszcze, zmniejsza ryzyko powodzi, a uwalnia wilgoć w okresach suszy. Uszczelniona lub zagęszczona gleba (przez zabudowę) traci tę ochronę, przez co warunki pogodowe stają się zagrożeniem.

#4. Rodzi Twoje jedzenie

Okolo 95% tego, co jemy, pochodzi z gleby – dlatego należy ją pielęgnować i szanować, aby zachowała tę istotną funkcję. Gleba magazynuje wodę i składniki odżywcze, których potrzebują rośliny uprawne, zioła i drzewa, przekształcając powietrze, światło, minerały i mikroorganizmy w chleb, owoce, warzywa i paszę dla zwierząt.

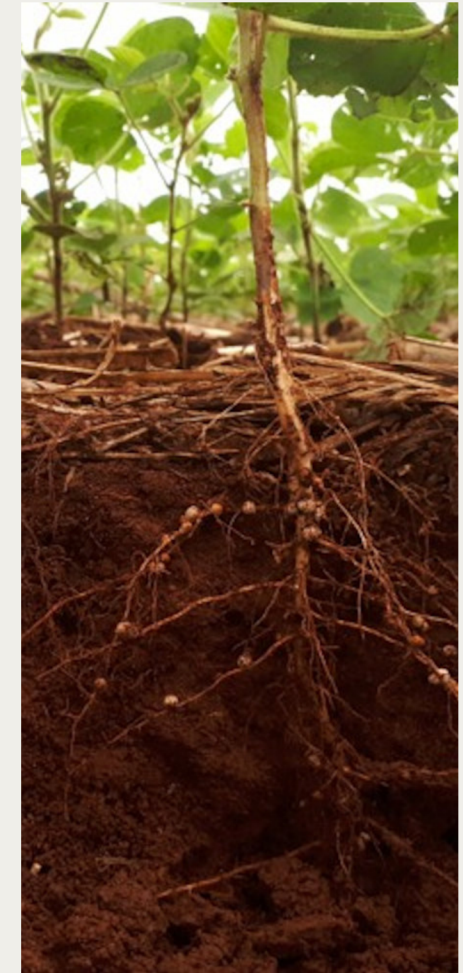
#5. Zawiera naszą kulturę, pamięć i przyszłość

Gleba to żywa księga pamięci – przechowująca archeologiczne skarby, starożytne pyłki, pigmenty i nasiona. Opowiada historie minionych cywilizacji i oferuje surowiec dla nowej sztuki, architektury i tradycji kulinarnych.

Iskry wznecające opowieści

Krótkie wskazówki, które rozbudzą ciekawość i zaangażowanie:

- Jakie codzienne chwile zależą od gleby, a my tego nie zauważamy?
- Jak zmieniłoby się życie, gdyby gleba przestała magazynować wodę, węgiel i rozwijać się?
- Bez jakiej ukrytej usługi glebowej nie mogłoby się obejść Twoje miasto, gospodarstwo lub okolica?

Korzenie roślin strączkowych z brodawkami dla bakterii wiążących azot. London Imperial College 2022 ©

SOILSCAPE - OTO MY:

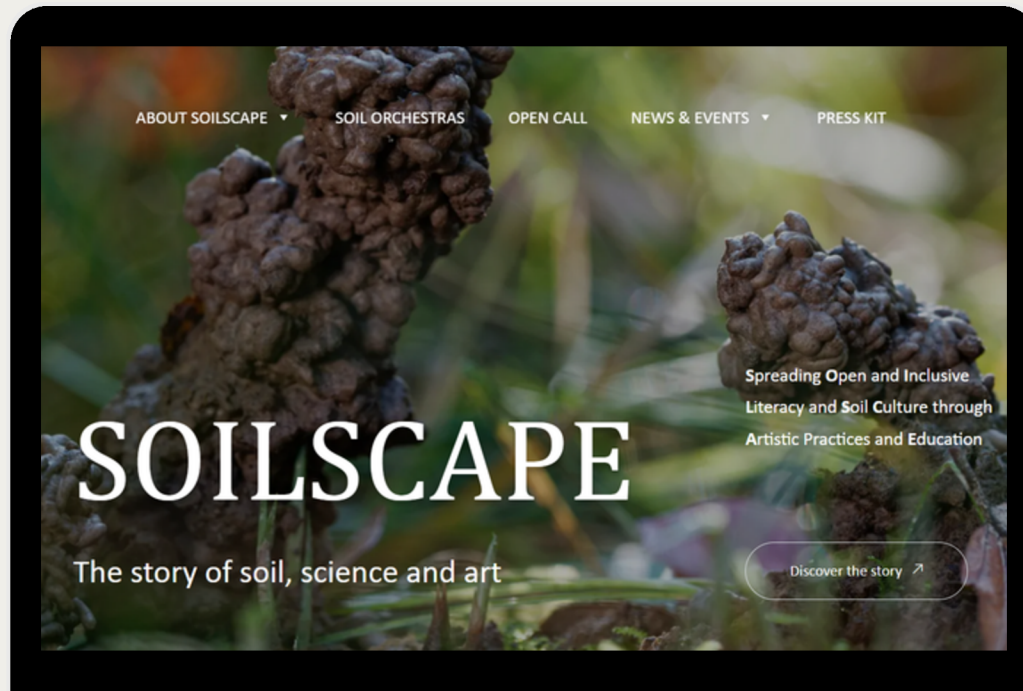

Association Française
pour l'étude du sol

SOILSCAPE W SOCIAL MEDIA

SOILSCAPE PROJECT

SOILSCAPE PROJECT

SOILSCAPE.PROJECT

SOILSCAPE_EU

SOILSCAPE.BSKY.SOCIAL

SOILSCAPE PROJECT

WWW.SOILSCAPE.EU